

Wmo beleidsnota 2008 - 2011

Iedereen doet mee!

Gemeente Zaltbommel

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Hoofdstuk 1. Inleiding	4
1.1. Aan welke eisen moet de Wmo voldoen?	4
1.2. Wat is er al gerealiseerd?	4
1.3. De uitdaging	5
Hoofdstuk 2. Visie en trends op maatschappelijke ondersteuning	7
2.1. Maatschappelijke trends	7
2.2. Onze visie	7
2.3. Onze doelstelling	8
2.4. Onze analyse van de Wmo	9
2.5. Projectorganisatie Wmo	10
2.6. Methodiek Wmo	11
2.7. Relatie met andere beleidsterreinen	11
2.8. Innovatiefonds Wmo	12
Hoofdstuk 3. Prestatievelden en deelprogramma's	13
3.1. Deelprogramma 1: Samen leven in buurt en wijk	13
3.1.1. Huidige situatie	14
3.1.2. Wat willen we bereiken?	15
3.1.3. Wat gaan we ervoor doen ?	15
3.2. Deelprogramma 2. Opgroeien en opvoeden	16
3.2.1. Huidige situatie	16
3.2.2. Wat willen we bereiken?	16
3.2.3. Andere wensen	17
3.2.4. Wat gaan we ervoor doen ?	17
3.3. Deelprogramma 3. Meedoen	18
3.3.1. Huidige situatie	18
3.3.2. Informatievoorziening	18
3.3.3. Toegankelijkheid gemeentelijke voorzieningen	19
3.3.4. Samenwerking zoeken met partners	19
3.3.5. Wat willen we bereiken?	19
3.3.6. Wat gaan we ervoor doen?	19
3.4. Deelprogramma 4. Mantelzorg en vrijwilligerswerk	20
3.4.1. Huidige situatie	20
3.4.2. Wat willen we bereiken?	21
3.4.3. Wat gaan we ervoor doen?	21
3.5. Deelprogramma 5. Zorg en opvang	22
3.5.1. Huidige situatie	22
3.5.2. Wat willen we bereiken?	23
3.5.3. Wat gaan we ervoor doen?	23
Hoofdstuk 4. Het Vervolg	24
Hoofdstuk 5. Het Geld	25
Nawoord	27

Voorwoord

Voor u ligt het Wmo beleidsplan 2008 - 2011.

Per 1 januari 2007 geldt de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (verder Wmo). Deze wet vernieuwt het zorgstelsel en verdeelt de verschillende soorten zorg anders. De Wmo bevat de Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG), de Welzijnswet en delen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). De gemeente is sinds 1 januari 2007 verantwoordelijk voor de lichtere, niet medische zorg zoals de verstrekkingen van individuele voorzieningen voor gehandicapten en de hulp bij het huishouden.

Centraal in de Wmo staat *Civil society*. Dit is een systeem van verbanden waar mensen vrijwillig aan meedoen. Civil society gaat uit van:

- Betrokkenheid van inwoners bij de publieke zaak
- Een groter maatschappelijk zelfbestuur
- Minder overheidsbemoeienis
- Sterkere gemeenschapszin en tolerantie

De Wmo legt veel verantwoordelijkheid bij de burgers voor de zorg van (kwetsbare) medeburgers en de leefomgeving. De gemeente moet (waar nodig) deze gedrags- en mentaliteitsverandering voor elkaar krijgen.

Voor u ligt ons plan om dat te realiseren. Op 30 januari jl. hebben we een Wmo bijeenkomst gehouden. Op de conceptversie kon u uw reactie geven. Deze zijn in de nota verwerkt.

De beleidsnota is uitgegaan van de huidige beleidsuitgangspunten en is getracht een integrale samenhang te brengen op de verschillende beleidsterreinen. Gekozen is voor een pragmatische aanpak. De deelprogramma's worden specifiekier uitgewerkt en in een later stadium vastgesteld.

De Wmo wordt momenteel geëvalueerd door SGBO (een onafhankelijk bureau voor Onderzoek en Advies). De uitkomsten zijn in juni 2008 gereed en kunnen leiden tot aanpassing van het Wmo beleid.

De beleidsnota Wmo is aan u voorgelegd en hebben wij uw reacties meegenomen, waaronder de reactie van de Wmo adviesraad. De Wmo blijft een cyclisch proces en zullen wij het beleid bijstellen als dat nodig is. U staat hierbij centraal!

Zaltbommel, mei 2008 wethouder Mens en samenleving

Guus Krähe

Hoofdstuk 1. Inleiding

Vanaf 2006 wordt de Wmo stapsgewijs ingevoerd. De eerste periode hebben we ingezet op de inrichting van het Wmo loket en de individuele voorzieningen.

In juni 2007 heeft de gemeenteraad het komen tot een Wmo beleidsplan betiteld als een groot project. Hiermee is door de gemeenteraad expliciet aangegeven op welke wijze de weg om te komen tot een Wmo beleidsplan moet worden ingericht. Het opstellen van een Wmo beleidsplan is een interactief proces. In november 2007 is de voorbereidingsnotitie Wmo: Programma voor de Zaltbommelse samenleving verschenen.

In hoofdstuk 2 wordt de visie op maatschappelijke ondersteuning weergegeven. In hoofdstuk 3 worden de vijf deelprogramma's uitgewerkt. In hoofdstuk 4 komen de vervolgstappen aan de orde en in hoofdstuk 5 het geld, de financiën.

1.1. Aan welke eisen moet de Wmo voldoen?

De wet geeft de gemeente Zaltbommel ook een aantal verplichtingen. Deze zijn:

- **Regievoering**

Wij moeten de uitvoering van de wet regisseren door plannen vast te stellen die richting geven aan de Maatschappelijke Ondersteuning (een Wmo beleidsplan). In dit plan staan de beleidsdoelen met de beschikbare middelen.

- **Compensatiebeginsel**

Wij moeten compensatie bieden aan personen met een lichamelijke, verstandelijke en/of psychosociale beperking, die belemmeringen ondervinden in hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Wij mogen zelf bepalen welke voorzieningen wij hiervoor inzetten. Het beoogd resultaat ligt dus vast (zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie), de weg ernaar toe (de voorziening) is nader te bepalen.

Van ons wordt verwacht dat wij in elk geval voorzieningen aanbieden, die mensen in staat stelt:

- Een huishouden te voeren;
- Zich te verplaatsen in en om de woning;
- Zich in de eigen gemeente te kunnen verplaatsen per vervoermiddel;
- Medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

- **Informatie over prestaties**

De gemeente moet bepaalde prestatiegegevens over de Maatschappelijke ondersteuning registreren en deze jaarlijks publiceren.

- **Vergroten van de betrokkenheid**

De gemeente moet burgers, instellingen/organisaties betrekken bij het vormgeven van de Maatschappelijke ondersteuning.

1.2. Wat is er al gerealiseerd?

Sinds de invoering van de wet zijn de volgende zaken gerealiseerd.

- **Het Wmo loket**

Het Wmo loket is de plek voor informatie en advies op het gebied van zorg, welzijn en wonen. Als het om huishoudelijke hulp gaat proberen we binnen vijf werkdagen een beslissing te nemen. Bij andere zaken zoals woningaanpassingen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen duurt het wat langer. We werken momenteel samen met een aantal zorgaanbieders.

Het Wmo loket is te bezoeken via de website www.zaltbommel.nl en na een telefonische afspraak op het Gemeentekantoor aan de Hogeweg 11.

We gaan het loket uitbreiden tot een Wonen, Welzijn, Zorg loket.

- **De Wmo krant**

In februari 2008 is de Wmo krant huis aan huis verspreid. Gezien de positieve reacties wordt onderzocht naar de mogelijkheden om vaker de krant te verspreiden.

Niet iedereen heeft toegang tot internet en is informatie op papier en mondeling over de Wmo van belang.

- **Burgerparticipatie**

De Wmo raad is in december 2007 geïnstalleerd. Deze raad:

- Adviseert de gemeente gevraagd en ongevraagd
- Bestaat uit vertegenwoordigers van de negen prestatievelden van de Wmo
- Heeft gedurende het Wmo proces, een continue adviesfunctie

Daarnaast wordt het maatschappelijk middenveld betrokken bij de totstandkoming van het Wmo beleidsplan. Wij kiezen hiermee voor een horizontale verantwoording. Wij willen met het Wmo beleid voor een breed draagvlak zorgen. Bovendien kunnen er vernieuwende, verfrissende ideeën uit naar voren komen. We zullen regelmatig Wmo bijeenkomsten ('Wmo salons') organiseren.

- **Enquête Wmo**

De SGBO (Bureau voor Onderzoek, advies en implementatie) voert voor veel gemeenten een benchmark uit. De gemeente Zaltbommel doet hieraan mee. Tevens voert de SGBO in opdracht van ons een cliënttevredenheidsonderzoek uit. De onderzoeken zijn inmiddels gestart en worden de uitkomsten in de zomer van 2008 verwacht. De resultaten van dit onderzoek kunnen leiden tot beleidsaanpassingen.

- **Klachtenregeling Wmo**

Als inwoners klachten hebben over de Wmo kan men een klacht indienen bij de gemeente.

Er zal onderzocht moeten worden of er behoefte is aan een onafhankelijk meldpunt over de Wmo. Wil men een onafhankelijk meldpunt oprichten, los van onze huidige klachtenregeling, dan zijn daar uiteraard kosten meegemoed.

De klachtenregeling wordt meegenomen in de ontwikkeling en uitvoering van het Wonen, Welzijn, Zorg loket.

1.3. De uitdaging

Met de implementatie van Wmo staat de gemeente voor de volgende twee uitdagingen:

Samenhang in beleid

De gemeente is al verantwoordelijk voor vele taken die in de Wmo omschreven worden. Op alle prestatievelden wordt en is al beleid ontwikkeld. Tal van instellingen en organisaties voeren dit beleid al uit. Nieuw- en daarmee de eerste uitdaging- is om, sterker dan nu het geval is, integraal beleid te ontwikkelen.

In 2008 verschijnen er beleidsnota's op het gebied van gezondheidsbeleid, jeugdbeleid, vrijwilligersbeleid, sport, kunst en cultuur, toerisme en economische zaken.

De beleidsnota ouderenbeleid zal in een later stadium verschijnen.

De beschikbare middelen zullen hierin vermeld worden, met de specificering wat voor de Wmo ingezet kan worden.

Met betrekking tot prestatieveld 1 (Samen leven in buurt en wijk) vindt er samenwerking plaats met verschillende afdelingen zoals Realisatie en beheer en de afdeling veiligheid.

Verder zal het subsidiebeleid worden aangescherpt en waar nodig worden verbeterd.

Solidariteit en eigen verantwoordelijkheid

Wij vinden het belangrijk dat iedere inwoner kan participeren in de samenleving en zo lang mogelijk zelfstandig zijn eigen leven kan invullen. Inwoners met een beperking moeten ook mee kunnen doen in de samenleving.

Wij zullen samen met inwoners, instellingen meer samen moeten werken om de juiste voorzieningen te bieden.

Hoofdstuk 2. Visie en trends op maatschappelijke ondersteuning

In dit hoofdstuk worden de maatschappelijke trends, visie, doelstelling, analyse, projectorganisatie en methodiek weergegeven. Dit is de basis voor de uitwerking in hoofdstuk 3, waarin de vijf deelprogramma's van de Wmo en de negen prestatievelden worden beschreven.

2.1. Maatschappelijke trends

De volgende trends zijn te ontdekken:

1. De trend van individualisering. Mensen komen elkaar minder tegen, de sociale verbanden veranderen. Inwoners willen zich minder (voor langere tijd) binden. Dit kan een baan zijn of vrijwilligerswerk. Elkaar (weer) ontmoeten is een belangrijke trend.
2. De vergrijzing. Er komen meer ouderen en daarnaast worden we ouder.
3. De vermaatschappelijking van de zorg. Zorg wordt vaker thuis gegeven voor ouderen, mensen met een lichamelijke, verstandelijk of psychische beperking. Men wil langer thuis blijven wonen in de eigen omgeving.
4. Multiculturalisering. De zorg voor allochtone ouderen staat nog in de kinderschoenen.
5. De veranderende rol van de overheid. De overheid zorgt niet langer meer van de wieg tot het graf. De maatschappij verwacht dat mensen zelf uitzoeken, regelen en eigen keuzes maken. Men zal daarom eerder een beroep doen op mensen in de omgeving.

2.2. Onze visie

In de voorbereidingsnotitie Wmo: programma voor de Zaltbommelse samenleving (november 2007) is de volgende visie weergegeven.

We willen een samenleving:

- waarin mensen de regie over het eigen leven en hun eigen leefomgeving zoveel mogelijk zelf in eigen hand hebben en houden, ook wanneer er sprake is van een beperking of van kwetsbaarheid;
- waarin mensen elkaar ondersteunen, wanneer iemand als gevolg van een (tijdelijke of structurele) kwetsbare situatie moeite heeft bij het in eigen houden van de regie over het eigen leven of leefomgeving, ook wanneer er sprake is van een beperking;
- waarin mensen een grote betrokkenheid hebben bij de samenleving en de leefbaarheid van eigen buurt, wijk of gemeente.

Vanuit de negen prestatievelden van de Wmo (zie hoofdstuk 3) hebben wij de volgende hoofdpunten verder uitgekristalliseerd. Deze zijn:

1. Op eigen kracht en samen met elkaar

De inwoner is zelf verantwoordelijk om tijdig in zijn ondersteuningsbehoefte te voorzien. Wij treden op als vangnet voor onze inwoners die de benodigde ondersteuning niet zelf kunnen organiseren of financieren. Dit doordat ze beperkte financiële middelen hebben of de steun uit de omgeving ontbreekt. Het gemeentelijk vangnet vult de ondersteuning door familie, kerk en maatschappelijke verbanden aan.

De sterke verbondenheid met elkaar zien we terug in een actieve deelname aan en organisaties van sport, recreatie en cultuur. Die hechte betrokkenheid zien we ook in de zorg voor elkaar, voor kwetsbare familieleden en kwetsbare groepen. Wij kennen al een grote mate van "civil society".

2. Voorzieningen op maat

Voorzieningen zijn algemeen en alleen specifiek als dat nodig is. De Wmo maakt onderscheid tussen collectieve en individuele voorzieningen. De collectieve voorzieningen (welzijnswerk, wijkzorgcentra etc.) houden wij in stand zodat inwoners er gebruik van kunnen maken. De individuele voorzieningen (een rolstoel, een maaltijd of hulp bij het huishouden etc.) zijn voor inwoners die deze voorziening nodig hebben. Inwoners moeten voor hun voorzieningen over een bepaalde mate aan keuzevrijheid kunnen beschikken. De basiskwaliteit van voorzieningen moet voldoende zijn. In de praktijk betekent dit dat de kwaliteit van de voorziening in prestatiecontracten en subsidieafspraken wordt benoemd.

3. Naar een laagdrempelig Wmo loket

Het Wmo loket biedt laagdrempelige en onafhankelijk haar informatie over wonen, welzijn en zorg. In regionaal verband is gekozen voor een telefonisch en digitaal loket. Met de Wmo consulenten kan een afspraak gemaakt worden en worden tevens huisbezoeken verricht. In het kader van het WWZ programma (Wonen, Welzijn Zorg), vindt er afstemming en integratie plaats. Het doel is te komen tot één loket en zullen instellingen met ons samenwerken. Het loket wordt vanuit de klant opgezet. Dit is nieuw ten opzichte van het Wmo loket. Het voordeel hiervan is dat er maatwerk verricht kan worden en er een goede doorverwijzing plaats kan vinden. In de zomer van 2008 vindt hierover besluitvorming plaats en wordt de visie vastgesteld.

4. Verspreiding van voorzieningen

Voorzieningen voor wonen, zorg en welzijn worden goed op elkaar afgestemd en gespreid over de gemeente. Een voorbeeld is de woonservice zone Binnenvergt. In 2009 worden de eerste woningen opgeleverd. Daarnaast komen er in de wijk verschillende voorzieningen waar ouderen en inwoners gebruik van kunnen maken.

5. Wijk gericht werken

Wij gaan uit van een wijkgericht aanbod, tenzij dit lokaal of bovenlokaal doelmatiger of efficiënter kan worden georganiseerd.

6. In samenwerking met anderen!

We werken samen met Regio Rivierenland, gemeente Maasdriel en 's-Hertogenbosch, de provincie Gelderland, instellingen en onze inwoners.

2.3 Onze doelstelling

Naar aanleiding van bovenstaande hebben wij de volgende doelstelling geformuleerd.

Wij willen de Zaltbommelse samenleving versterken door:

- Het bevorderen en ondersteunen van actieve en zelfredzame netwerken van inwoners en sociale samenhang
- Het ondersteunen van inwoners en groepen van inwoners in materiële en immateriële zin waardoor deelname aan de samenleving en het maatschappelijk verkeer mogelijk wordt gemaakt
- Zorgen voor kwetsbare inwoners en hen kansen bieden om deel te nemen aan de samenleving.
- Gebruik te maken van eigen kracht van inwoners en organisaties

2.4. Onze analyse van de Wmo

De Wmo is een brede wet. Het gaat om een groot aantal spelregels en over negen prestatievelen. Voor het realiseren van de Wmo zijn er meer beleidskansen en combinaties die effectief benut kunnen worden.

Grote veranderingen bewerkstelligen we niet door alles met alles te verbinden en dat tegelijk aan te willen pakken. Door te focussen op een aantal speerpunten en hier de gezamenlijke energie op te richten heeft de Wmo meer kans van slagen. We kiezen voor een pragmatische aanpak.

De afweging die de komende jaren gemaakt moet worden is de grens opzoeken tussen de eigen kracht en de professionele zorg die verleend moet worden.

Wij zien dat veel vrijwilligers en mantelzorgers reeds actief zijn en zorg verlenen. De sociale samenhang is sterk in onze gemeente en zijn er grote verschillen met grote steden. Wij moeten er voor blijven waken dat mantelzorg en vrijwilligerswerk of hulp niet in de plaats komt van professionele zorg. Hierbij zal er naar verwachting de komende jaren een spanningsveld ontstaan met de beschikbare middelen die wij voor de Wmo krijgen vanuit het Rijk en de zorg die verleend moet worden EN de beschikbaarheid van personeel voor de huishoudelijke hulp gezien de arbeidsmarkt.

Bij het opstellen van de beleidsnota is in kaart gebracht wat er al wordt gedaan of binnenkort wordt uitgevoerd binnen de bestaande beleidsterreinen. Opvallend is, dat al veel op het gebied van de Wmo in gang is gezet, zij het onder andere beleidsterreinen. Een voorbeeld is het Kleine Stedenbeleid. Echter het Kleine Stedenbeleid wordt alleen uitgevoerd binnen de kern Zaltbommel en niet in de omliggende dorpen. Juist in de dorpen (de 13 dorpen) is tevens een grote behoefte aan de speerpunten van het Kleine Stedenbeleid. Voorgesteld wordt om bij de Wmo bij deze ontwikkelingen aan te sluiten zoals het aanstellen van "wijkcoördinatoren".

De sociale samenhang in een leefomgeving wordt grotendeels bepaald door de mate- en de vorm- van participatie van haar inwoners. Bij de uitvoering van het Kleine Stedenbeleid wordt dit in de kern Zaltbommel uitgevoerd. Voor de dorpen is dit tevens van belang. Ook hier zijn problemen, al kunnen deze anders zijn dan in de kern Zaltbommel. Soms zijn de problemen snel en eenvoudig op te lossen en mist men gewoon een contactpersoon bij de gemeente waar men terecht kan.

Tevens is ambtelijk voorgesteld om voor het eventueel aanstellen van wijkcoördinatoren aan te sluiten bij het programma van de Regionale Sociale Agenda en samen te werken met de gemeente Maasdriel. De contouren (en functieomschrijvingen) moeten nog omschreven worden, maar te denken valt aan een brede inzet van de wijkcoördinator zoals contacten onderhouden met de wijkbewoners, collega's van de vakafdelingen van de gemeente, politie, woningbouwcoöperaties, instellingen (welzijnsinstellingen) etcetera. Verder zijn er ontwikkelingen vanuit rijkswege gaande zoals het oprichten van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Dit betreft voor een groot gedeelte de uitvoering van deelprogramma 2 Opgroeien en opvoeden. Een ander speerpunt is het vrijwilligersbeleid en mantelzorg beleid. Deze beleidsnota wordt u dit jaar aangeboden. De Wmo moet dan ook als een kapstok worden gezien waar veel bestaande beleidsterreinen onder vallen. Resumerend zal de komende jaren voornamelijk binnen de Wmo worden ingezet op de deelprogramma's 1 Samenleven, deelprogramma 2 Opgroeien en opvoeden en deelprogramma 4 Mantelzorg en Vrijwilligerswerk waarbij wordt aangesloten bij de ingezette beleidsspeerpunten vanuit het Rijk (Centrum Jeugd en Gezin, Vrijwilligerswerk en Mantelzorg) met bijbehorende financiële middelen en Provincie Gelderland (Kleine Stedenbeleid, Ontgroening en vergrijzing en Regionale Sociale Agenda). Extra financiële

middelen worden bij de kadernota aangevraagd voor “wijkcoördinatoren” in de dorpen om het deelprogramma 1 Samenleven te ontwikkelen.

Tenslotte vragen we meer initiatieven van onze inwoners. We stimuleren ze door met creatieve ideeën te komen.

Initiatieven die vernieuwend en innovatief zijn kunnen uit het nog op te richten innovatiefonds Wmo worden gehonoreerd.

2.5. Projectorganisatie Wmo

De voortgang van het programma Wmo zal gestuurd worden aan de hand van de indicatoren: Geld, Risico, Organisatie, Tijd, Informatie en Kwaliteit. Hierbij wordt gelet op:

Geld

Blijven de kosten van de projecten binnen het daarvoor gereserveerde budget en wat zijn de bevoegdheden?

In hoofdstuk 5 zijn de financiën voor zover bekend weergegeven. In de uitwerking van de deelprogramma's wordt dit specifieker weergegeven.

Voor de kadernota juni 2008 worden extra middelen aangevraagd voor het aanstellen van wijkcoördinatoren voor de dorpen.

Voor het innovatiefonds Wmo zijn er in 2007 financiële middelen gereserveerd en wordt voorgesteld om hiervoor éénmalig € 30.000,00 beschikbaar te stellen voor innovatieve ideeën tot en met 2011. De besteding van deze voorziening is een bevoegdheid van de raad.

Verder wordt aangesloten bij de reguliere gemeentebegroting en budgetten.

Risico

Zijn er risico's waarvan de gevolgen het slagen van het project in termen van tijd, geld en kwaliteit in gevaar kunnen brengen?

Bij het niet aanstellen van wijkcoördinatoren in de dorpen kan de uitvoering van het deelprogramma 1 Samenleven niet, of slechts in beperkte mate, worden uitgevoerd.

Organisatie

Kan het project binnen de geplande organisatorische voorwaarden worden uitgevoerd ?

De maatschappelijke verandering die in de geest van de Wmo wordt beoogd, komt er niet vanzelf. Een belangrijke rol in het bewerkstelligen van die verandering is weggelegd voor ons. Dit betekent tevens een verandering in onze eigen organisatie, een andere manier van werken, integraal, klantgericht en efficiënt.

Bestuurlijk is de wethouder Mens en Samenleving verantwoordelijk voor het programmamanagement van de Wmo.

Ambtelijk is de beleidscoördinator Wmo hiervoor verantwoordelijk. De deelprogramma's hebben ieder een deelprogrammaleider die zorg draagt voor de implementatie van het deelprogramma.

Tijd

Wordt het project uitgevoerd binnen de vooraf vastgestelde doorlooptijd?

In de deelprogramma's die na vaststelling van de beleidsnota Wmo specifieker worden uitgewerkt volgens het SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden) principe, met een specifieke planning. In deze nota zijn de grote lijnen genoemd.

De Wmo beleidscyclus loopt van 2008 tot en met 2011.

Informatie

Worden de inhoudelijke projectgegevens beheerst? Verloopt de communicatie zoals gepland?

Intern worden de projectgegevens beheerst en bijgehouden. In samenwerking met de afdeling financiën en communicatie wordt hier aan vormgegeven, met het Kleine stedenbeleid als voorbeeld.

In deelprogramma 3 Meedoen wordt de communicatie naar instellingen weergegeven. We organiseren Wmo salons, brengen een Wmo krant uit, en informeren onze inwoners digitaal en mondeling op bijeenkomsten waar nodig.

Kwaliteit

Voldoet het project aan de kwaliteitseisen, zoals die vooraf zijn opgesteld?

Voor de uitvoering van de deelprogramma's is het van belang dat de randvoorwaarden, personele inzet en capaciteit, financiële middelen en afstemming binnen de beleidsterreinen plaatsvindt. We sluiten aan binnen bestaand ingezet beleid en zien de visie van de Wmo als een olievlek dat stapsgewijs in het gemeentelijk beleid wordt overgenomen.

2.6. Methodiek Wmo

De Wmo is een brede wet die een samenhangend beleid beslaat. Het speelveld van de Wmo is complex. De Wmo moet gezien worden als een kapstok waar verschillende beleidsterreinen onder vallen.

Van belang is de **civil society**.

De eigen verantwoordelijkheid van de inwoners staat bij de Wmo centraal.

De overheid zal zich minder bemoeien met haar inwoners. De uitdaging is dat er een evenwichtige mix van eigen kracht van de inwoners en van de overheid moet komen.

De komende jaren zullen keuzes gemaakt moeten worden en nieuwe afwegingen, rekening houdend met de beschikbare middelen, de arbeidsmarkt voor huishoudelijke hulp en de eigen kracht van de inwoners.

Opgemerkt is dat al veel in gang is gezet op de andere beleidsterreinen, zoals het Kleine stedenbeleid, de Regionale Sociale Agenda in samenwerking met de provincie Gelderland.

De Wmo heeft een *pragmatische* aanpak. We zetten in op speerpunten en zien de Wmo als een olievlek dat zich de komende jaren langzaam aan verspreid over de samenleving. We gaan gedoseerd en overzichtelijk te werk.

Daarnaast willen we *vernieuwend en innovatief* zijn. Hiervoor is lef en durf nodig, zowel van onszelf als gemeentelijke organisatie als van onze inwoners en instellingen. Wij zullen dit gaan stimuleren. We willen de kwaliteit van de dienstverlening aan onze inwoners verbeteren en in samenwerking met de organisaties de efficiëntie verhogen. Om betere prestaties te kunnen leveren is vernieuwing nodig.

2.7. Relatie met andere beleidsterreinen

Uit de inventarisatie met de beleidsterreinen op het gebied van gezondheidsbeleid, jeugdbeleid, ouderenbeleid, vrijwilligersbeleid, veiligheid, ruimtelijke ordening, Kleine stedenbeleid blijkt dat er in het kader van de Wmo veel activiteiten worden uitgevoerd. Waar het aan ontbreekt is een overzicht van de instellingen voor de klant en instellingen (een 'sociale kaart'). Verder blijkt dat in het kader van het Kleine stedenbeleid veel activiteiten ingezet en uitgevoerd worden in de kern Zaltbommel. De provincie Gelderland heeft dit als voorwaarde aan de subsidiëring gesteld.

Het verdient aanbeveling om te onderzoeken welke activiteiten in de omliggende dorpen kunnen worden. Dit wordt nader uitgewerkt en omschreven in deelprogramma 1 Samen leven in de buurt en wijk.

2.8. Innovatiefonds Wmo

Veel activiteiten worden reeds uitgevoerd binnen de reguliere beleidsterreinen zoals het Kleine Stedenbeleid. Hiervoor zijn financiële middelen beschikbaar. De subsidiegelden gaan veelal naar instellingen die activiteiten uitvoeren voor onze inwoners.

Het doel van het innovatiefonds Wmo is, om vernieuwende ideeën van inwoners te honoreren die wij niet binnen de bestaande subsidiegelden financieren.

Voor voorbeelden van innovatieve ideeën in andere gemeenten zie de website van Inaxis, www.inaxis.nl, de publicatie Help! Een burgerinitiatief. Hier staan vernieuwende en inspirerende ideeën vermeld.

Inaxis werkt aan de vernieuwing en kwaliteit van het openbaar bestuur. Men wil de kwaliteit van de dienstverlening aan de inwoners van gemeenten verbeteren. Deze projecten vallen voornamelijk onder deelprogramma 1 Samenleven.

Voor de komende jaren tot 2012 is hiervoor vooralsnog eenmalig € 30.000,00 beschikbaar vanuit de reservering Wmo begroting 2007. Het fonds kan jaarlijks aangevuld worden als er binnen het programma maatschappelijke ondersteuning middelen over zijn en na goedkeuring van de gemeenteraad.

Voorgesteld wordt om de Wmo raad hiervoor criteria te laten ontwikkelen met dien verstande dat de aanvragen voor activiteiten vernieuwend zijn, eenmalig plaatsvinden (projecten) en nog niet plaatsvinden en binnen de reguliere beleidsterreinen.

Voor structurele activiteiten met een meerjarig karakter kan een beroep worden gedaan binnen het huidige subsidiebeleid en de beleidsregels.

Als een project uit het innovatiefonds succesvol blijkt te zijn en een structureel karakter krijgt, dan valt het eveneens onder het subsidiebeleid binnen de bestaande middelen in de gemeentebegroting.

Daarnaast moet het fonds niet bureaucratisch en ingewikkeld zijn.

De Wmo raad adviseert het college van burgemeester en wethouders over de ingediende projecten. Het fonds moet vanaf september 2008 operationeel zijn.

Hoofdstuk 3. Prestatievelden en deelprogramma's

De Wmo kent negen prestatievelden. Op deze terreinen moet de gemeente beleid formuleren. Omdat een aantal van die prestatievelden sterk met elkaar verbonden zijn, combineren wij ze met elkaar zoals in de Voorbereidingsnotitie van november 2007 al is vastgesteld.

De negen prestatievelden zijn:

1. Sociale samenhang en leefbaarheid
2. Jongeren en ouders ondersteunen
3. Informatie en advies geven
4. Ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers
5. Zorgen dat mensen met een beperking mee kunnen doen
6. Voorzieningen van mensen met een beperking
7. Opvang voor mensen met problemen
8. Openbare geestelijke gezondheidszorg
9. Zorg voor mensen met een verslaving

De prestatievelden zijn ondergebracht in vijf deelprogramma's.

Deze vijf deelprogramma's zijn:

1. Samenleven in buurt en wijk (prestatieveld 1)
2. Opgroeien en opvoeden (prestatieveld 2)
3. Meedoen (prestatieveld 3, 5, en 6)
4. Mantelzorg en vrijwilligerswerk (prestatieveld 4)
5. Zorg en opvang (prestatieveld 7, 8 en 9)

In het volgende worden de deelprogramma's in grote lijnen weergegeven.

3.1. Deelprogramma 1: Samen leven in buurt en wijk

Onder dit deelprogramma valt het eerste prestatieveld van de Wmo.

Prestatieveld 1: het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten.

Het programma heeft een relatie met het Collegeprogramma 2006-2010, Kleine Stedenbeleid, Kunst en cultuurbeleid, Sportbeleid, Veiligheid, Ruimtelijke Ordening en beheer.

Doelstelling deelprogramma 1

Het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in de wijken en dorpen van de gemeente Zaltbommel.

Onder dit deelprogramma wordt de leefbaarheid in de wijken en de sociale samenhang verstaan. Denk aan:

1. elkaar leren kennen
2. prettig met elkaar omgaan, saamhorigheid
3. je thuis voelen in je wijk of dorp
4. je veilig voelen in je wijk of dorp

Onze inwoners staan in dit programma centraal. Zij vervullen de belangrijkste rol. De gemeente kan slechts een aantal voorwaarden scheppen. Uiteraard in overleg met de inwoners.

Door het creëren van ontmoetingsplekken kunnen wij het ontmoeten aantrekkelijker voor maken.

Hieronder vallen bijvoorbeeld wijk of buurtcentra met verschillende zorg of welzijnsfuncties. We kunnen elkaar naast fysiek ook digitaal ontmoeten.

Sport, kunst en cultuur leveren een belangrijke bijdrage aan de doelstellingen van dit domein. 'Bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid' raakt sectoren als wonen en ruimtelijke ordening, integratiebeleid, veiligheid en economie.

Naast sociale samenhang draait het hier om leefbaarheid. Leefbaarheid = wonen in een prettige en veilige omgeving met de mogelijkheid om (thuis of in de buurt) gebruik te kunnen maken van zorg, welzijns- en gemakdiensten. Voor gemeente en aanbieders van zorg, wonen en welzijn betekent dit dat zij zich richten op drie componenten:

- eigen woonomgeving
- diensten/voorzieningen in de woonomgeving
- leefomgeving in de buurt

Resumerend, de aandacht voor de woon- en leefomgeving richt zich op:

- een goede toegankelijke aanpasbare of aangepaste woning
- bereikbare, toegankelijke en betaalbare haal- en brengdiensten
- een toegankelijke en veilige openbare ruimte
- sociale contacten in de buurt

3.1.1. Huidige situatie

Zaltbommel en de omliggende dorpen hebben van oudsher een eigen identiteit. De gemeenschappen zijn voor een groot deel religieus geïnspireerd. Deze inspiratiebron is voel- en zichtbaar. Ze komt tot uiting in de vele sociale en maatschappelijke activiteiten binnen de verschillende kernen en wijken. De volgende beleidsontwikkelingen zijn in gang gezet.

- ***Een bloeiend verenigingsleven***

Er is sprake van een bloeiend verenigingsleven en een grote sociale betrokkenheid.

Aan 240 verenigingen/instellingen verlenen we jaarlijks ruim € 2 miljoen subsidie. Inwoners kunnen deelnemen aan sportactiviteiten of culturele activiteiten. Daarnaast kan men genieten van culturele voorstellingen in de Poortrij of een bezoek brengen aan de bibliotheek.

Verder zijn inwoners op een andere wijze actief als vrijwilliger of bestuurslid van de vereniging of instelling.

- ***Kleine Stedenbeleid***

Het Kleine Stedenbeleid 2 richt zich op Wijkontwikkeling van de Binnenstad en Binnenvergt en op Participatie. In samenwerking met de provincie Gelderland worden vele activiteiten de komende jaren ontwikkeld in Zaltbommel. Totaal wordt er € 3.860.315 in geïnvesteerd.

In het *deelprogramma wijkontwikkeling* worden de volgende doelstellingen nagestreefd:

1. Versterking sociale samenhang en interactie
2. Opstellen buurt- en straat plannen
3. Verbeteren speel en groenvoorzieningen
4. Verbeteren veiligheid en veiligheidsbeleving
5. Aanpak overlast
6. Aanpak criminaliteit

In het *deelprogramma participatie* worden de volgende doelstellingen nagestreefd:

1. Het bevorderen van burgerparticipatie, waaronder het realiseren van wijkraden en een wijkplatform, trainingen, klussendienst, taalcursussen
2. Het bevorderen van vrijwillige inzet van inwoners, waaronder scholing van vrijwilligers en

mantelzorgers

3. Het stimuleren van maatschappelijke inzet van allochtonen
4. Sportstimulering
5. Het verbeteren van communicatie en interactie
6. Hulpverlening voor doelgroepen waaronder gezinscoaching.

Bovengenoemde activiteiten vinden plaats in de kern Zaltbommel.

- **Veiligheid**

Binnen het politiekorps zal de wijkagent zijn intrede doen. Naar verwachting komt met ingang van 2009 de wijkagent weer terug en is de wijkagent aanspreekpunt voor de inwoners. Daarnaast zijn er bijzondere opsporingsambtenaren in dienst.

- **Ontwikkeling woonservice zones**

In samenwerking met WoonLinie wordt de Binnenvergt ontwikkeld en komen hier 337 woningen voor senioren, gezinnen en gehandicapten. In 2009 zullen de eerste woningen worden opgeleverd. Senioren kunnen zelfstandig wonen en gebruik maken van recreatieve voorzieningen en zorg aanbod.

- **Kunst en cultuur**

In dit jaar maken wij de beleidsnota kunst en cultuur. Voor het welbevinden van onze inwoners, is ontplooiing van belang en lever kunst en cultuur hieraan een belangrijke bijdrage, zoals het volgen van creatieve cursussen, cultuureducatie en het genieten van een voorstelling of elkaar ontmoeten bij een evenement.

Momenteel wordt er een haalbaarheidsstudie verricht naar het Kulturhus om diverse instellingen waaronder de Poortერი, Maarten van Rossum museum, Orion en andere welzijnsinstellingen, bibliotheek in samenwerking met andere instellingen onder te brengen in een Kulturhus. In deze nota wordt hier verder niet op ingegaan.

- **Vervoer**

Voor vervoersmogelijkheden kan men gebruik maken van de buurtbus, de taxi, regiotaxi en het NS station.

3.1.2. Wat willen we bereiken?

- Leefbaarheid in de kernen vergroten
- Sociale contacten in eigen buurt bevorderen
- Veiligheid in wijken en buurten vergroten
- Goed onderhoud gemeentelijke voorzieningen in wijken
- Goede bereikbaarheid voorzieningen door openbaar vervoer

3.1.3. Wat gaan we ervoor doen ?

- Het aanstellen van gemeentelijke wijkcoördinatoren voor de dorpen en hiervoor middelen aanvragen bij de Kadernota (1,25 fte) (*nieuw beleid Wmo en bestaand Kleine Steden Beleid, 2009*)
- Sociale kaart en accommodaties (visueel) in kaart brengen (*nieuw beleid Wmo, 2008*)
- Wijkagenten in de wijk (*bestaand ingezet beleid, naar verwachting 2009*)
- Beleid uitvoeringsplan kleine kernen (*Regionale sociale agenda, 2008 en verder*)
- Methodiek kern, wijkgericht werken (*Regionale sociale agenda*)

3.2. Deelprogramma 2. Opgroeien en opvoeden

Prestatieveld 2: op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van met ouders met problemen met opvoeden.

Het programma heeft een relatie met het Collegeprogramma 2006 - 2010 en de beleidsterreinen jeugdbeleid, veiligheid, gezondheidsbeleid, onderwijs, participatie, Leerplichtwet.

Doelstelling deelprogramma 2

Het voorkomen en signaleren van problemen bij jongeren en het ondersteunen van ouders die hulp nodig hebben bij het opvoeden van hun kinderen

Dit programma omvat in ieder geval prestatieveld 2, dat aansluit bij de gemeentelijke taken uit de Wet op de Jeugdzorg. Daarin staat dat op lokaal niveau tenminste de volgende functies uitgevoerd moeten worden: informatie en advies, signaleren van problemen, toeleiding naar het hulpaanbod, licht pedagogische hulp en coördinatie van zorg. Om deze taken goed uit te kunnen voeren moeten er goede algemene voorzieningen zijn. Wij pakken dit programma breder op door ons niet alleen op probleemgezinnen te richten maar op alle gezinnen in de gemeente.

3.2.1. Huidige situatie

Op het gebied van jeugdbeleid is er onvoldoende integraliteit en ontbreekt de samenhang. Dit geldt voor de gemeentelijke organisatie en voor de instellingen die actief zijn op het gebied van jeugd en onderwijs.

Wij willen een integraal jeugdbeleid en zullen dit oppakken.

Het resultaat van ons beleid moet een aaneengesloten schakel van voorzieningen zijn waarbinnen deskundigen hun eigen taken en verantwoordelijkheden hebben (ketenaanpak).

Jongeren moeten veilig kunnen opgroeien tot participerende burgers. Jongeren moeten kunnen deelnemen aan de samenleving met een actieve betrokkenheid en verantwoordelijkheid voor hun omgeving. In het kader van het Kleine Stedenbeleid vinden er een aantal succesvolle projecten plaats zoals huiswerkbegeleiding van Orion, gezinscoaching door MEE en Homestart van Humanitas.

Homestart

Home Start biedt op tijdelijke basis opvoedingsondersteuning, praktische hulp en vriendschap aan ouders met tenminste één kind van zes jaar of jonger. Vrijwilligers gaan wekelijks op bezoek bij 'hun' gezinnen om steun te bieden. Vragen van ouder(s) zijn het uitgangspunt. De ondersteuning duurt minimaal drie maanden en maximaal twee jaar.

Naast activiteiten die gericht zijn op de gezinssituatie vindt er in het kader van het Veiligheidsbeleid een aantal activiteiten plaats.

Jeugd en veiligheid

Vanuit Jeugdbeleid en Veiligheid vindt er op dit moment een aantal acties plaats. Zo wordt de ketenaanpak verbeterd door de instelling van een Jeugd Preventie Netwerk en wordt er een Plan van Aanpak voor Marokkaanse (risico-)jongeren opgesteld. Op projectbasis wordt de overlast van jongeren door een mix van preventieve en repressieve maatregelen aangepakt. Voor Brakel wordt tevens een plan van aanpak opgesteld.

3.2.2. Wat willen we bereiken?

In dit deelprogramma bakenen we de activiteiten af op het terrein van opgroeien en opvoeden. Het nog te ontwikkelen Centrum voor Jeugd en Gezin zal de spil zijn in de uitvoering van dit programma.

- Het verbeteren van een aansluiting tussen vraag en aanbod van activiteiten voor de jeugd
- Een integrale aanpak op het gebied van jeugdbeleid en onderwijs
- Tijdig signaleren van opvoedproblemen

Centrum voor Jeugd en Gezin

In alle gemeenten moeten er Centra voor Jeugd en Gezin komen (2011) waaronder Zaltbommel. Dit centrum kan zich op de volgende vijf pijlers richten:

- *Alle informatie over opvoeden en opvang van jeugd van 0-23 jaar in hun eigen leefomgeving*
- *De juiste hulp door tijdige signalering en begeleiding*
- *Effectieve en kwalitatieve goede methoden op het gebied van opvoeden en opgroeien*
- *Eén gezin, één plan voor gezinnen met meervoudige problemen*
- *Ondersteunend naar beroepskrachten in innovatie en verbetering*

3.2.3. Andere wensen

Op de bijeenkomst van 30 januari jl. zijn nog andere wensen genoemd die buiten de uitvoering van dit deelprogramma vallen. De wensen worden meegenomen in de beleidsvelden kunst en cultuur en participatie. De wensen zijn:

- **Culturele activiteiten voor jongeren**

Voor de jeugd tot en met 12 jaar is er voldoende aanbod. Voor jongeren vanaf 12 jaar zijn er minder activiteiten. Op de bijeenkomst van 30 januari 2008 is aangegeven dat er meer activiteiten voor jongeren vanaf 12 jaar moeten komen, zoals:

- een jongerensoos
- buitenschoolse activiteiten op het gebied van cultuureducatie
- evenementen

- **Verbeteren arbeidsmarktpositie jongeren**

Tevens is gevraagd om aandacht te hebben voor de jeugdwerkloosheid op lange termijn en de schuldenproblematiek van jongeren. In overleg met de Sociale Dienst Bommelerwaard zal dit in kaart worden gebracht.

3.2.4. Wat gaan we ervoor doen ?

- Samenwerking instellingen voor jeugd en het onderwijs en gemeente verbeteren (*bestaand ingezet jeugdbeleid najaar 2008*)
- Zorgen voor integraal jeugd en onderwijsbeleid (*bestaand ingezet beleid 2008*)
- Zorgadviesteams voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs instellen (*bestaand ingezet beleid 2008*)
- Sociale kaart instellingen die actief zijn op het gebied van jeugdbeleid (*nieuw Wmo beleid, najaar 2008*)
- Centrum voor Jeugd en Gezin oprichten (*bestaand ingezet jeugdbeleid, najaar 2008*)
- Continuering projecten gezinscoaching, schoolmaatschappelijk werk, huiswerkbegeleiding, Homestart (*bestaand ingezet Kleine stedenbeleid 2008*)

3.3. Deelprogramma 3. Meedoen

Onder dit deelprogramma vallen drie prestatievelden.

Prestatievelden 3, 5 en 6: informatie, advies en cliëntenondersteuning: bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch/psychosociaal probleem; verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch/psychosociale problemen voor behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Het programma heeft een relatie met het Collegeprogramma, de afdelingen communicatie, publiekszaken, gezondheidsbeleid, participatie en de programma's Kleine Stedenbeleid, Wonen, Welzijn Zorg (WWZ).

Doelstellingen deelprogramma 3

1. Alle inwoners informatie en advies geven over de hulp en ondersteuning die ze kunnen krijgen.

2. Zorgen dat mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking mee kunnen doen in de samenleving en zorgen voor goede voorzieningen

Dit programma bevat de verschillende prestatievelden die 'meedoen' de centrale doelstelling van de Wmo vergemakkelijken. Vooral specifieke Wmo doelgroepen worden uitgenodigd om mee te gaan doen. Zij hebben waarschijnlijk ondersteuning nodig. Dan moet voor inwoners duidelijk zijn waar de ondersteuning gehaald kan worden.

3.3.1. Huidige situatie

De overheveling van taken uit de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) naar de gemeente is per 1 januari 2007 gerealiseerd. Het gaat om hulp bij het huishouden en de AWBZ subsidieregelingen. De voormalige Wet Voorziening Gehandicapten voorzieningen (rolstoelen, woonvoorzieningen en vervoersvoorzieningen) worden nu in het kader van de Wmo verstrekt. Dit moet er toe bijdragen dat men zo lang mogelijk zelfstandig kan worden. Het Wmo loket (digitaal en fysiek) is ingevoerd en worden er door de consultants huisbezoeken uitgevoerd.

Daarnaast worden een aantal activiteiten door ons gesubsidieerd die het mogelijk maken om inwoners zelfstandig te laten wonen, zoals Tafeltje Dekje, Mantelzorg, Klussendienst Thuisadministratie, Steun bij verlies (rouwverwerking) en huisbezoeken organiseert.

Om deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer zijn activiteiten op het gebied van sport, cultuur en recreatie belangrijk. Dit wordt nader uitgewerkt in de beleidsnota's kunst en cultuur en sport.

Verder moet in kaart worden gebracht of alle doelgroepen bereikt worden. Binnen het Kleine Stedenbeleid en reguliere beleidsprogramma's worden projecten uitgevoerd zoals Kleurrijk Zaltbommel en Vrouwendag.

3.3.2. Informatievoorziening

De informatie voorziening verloopt via het Wmo loket. De informatie kan digitaal, telefonisch of persoonlijk verricht worden.

Verder is de Wmo krant in februari 2008 verschenen, met de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van de Wmo.

Tijdens de Wmo werkconferentie bleek dat veel ouderen geen computer hebben of toegang hebben tot internet. Velen werden door de Wmo krant voor het eerst over de Wmo geïnformeerd. Gedacht wordt om nieuwsbrieven over de Wmo digitaal uit te brengen.

Allochtone inwoners zijn niet voldoende op de hoogte van de Wmo. Voor hen wordt een aparte bijeenkomst gehouden in juni. Tenslotte willen we Wmo salons organiseren.

3.3.3. Toegankelijkheid gemeentelijke voorzieningen

Als alle inwoners mee moeten doen, is het van belang dat openbare gebouwen voor mensen met een rolstoel toegankelijk zijn. De afdeling Realisatie en beheer heeft een rapport opgesteld en zijn hiervoor bij de kadernota 2007 reeds middelen beschikbaar gesteld. Met de uitvoering is reeds gestart.

3.3.4. Samenwerking zoeken met partners

Op dit moment worden er met een aantal organisaties en instellingen gesprekken gevoerd om samen te werken met het Wmo loket. Deze zijn Stichting Thuiszorg en Maatschappelijk werk Rivierenland (STMR), Reinier van Arkel Groep, Steunpunt Vrijwilligers, Steunpunt Mantelzorg, de bibliotheek, Stichting Welzijn Ouderen Bommelerwaard en MEE. Er kunnen zich in de komende periode meer organisaties hierbij aansluiten of afvallen.

De organisatie MEE (een organisatie die zich richt op mensen met een beperking) krijgt hierin een belangrijke rol. In april door ons een convenant mede ondertekend met MEE. Zij zijn in iedere gemeente actief.

3.3.5. Wat willen we bereiken?

- Betere informatievoorziening over de Wmo
- Goede samenwerking en afspraken maken met instellingen en andere partners
- Zoveel mogelijk inwoners kunnen participeren in onze samenleving

3.3.6. Wat gaan we ervoor doen?

- Ontwikkelen van een Wonen Welzijn Zorg loket waar het Wmo loket onder is gebracht, waaronder het ontwikkelen van een sociale kaart (*bestaand WWZ beleid 2008 en verder*)
- Goede informatievoorziening over de Wmo zowel digitaal, mondeling en schriftelijk, zoals het organiseren van Wmo salons (*nieuw Wmo beleid 2008*)
- Convenant opstellen met regiogemeenten en de organisatie MEE om samen te werken op verschillende terreinen (*nieuw Wmo beleid april 2008*)
- Kleurrijk Zaltbommel door de organisatie Multicultureel Zaltbommel (*Kleine stedenbeleid 2008*)
- Vrouwendag op 8 maart door het Vrouwencentrum (*Kleine stedenbeleid 2008*)
- Uitvoeren van aanpassingen van gemeentelijke voorzieningen (*bestaand ingezet beleid Realisatie en beheer, 2008 en verder*)
- Consultatiebureau voor ouderen (*Regionale sociale agenda, 2008 en verder*)
- Preventieve huisbezoeken ouderen (*Regionale sociale agenda, 2008 en verder*)

3.4. Deelprogramma 4. Mantelzorg en vrijwilligerswerk

Onder dit deelprogramma valt het vierde prestatieveld van de Wmo.

Prestatieveld 4: het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.

Het programma heeft een relatie met het collegeprogramma, vrijwilligersbeleid, Kleine stedenbeleid, gezondheidsbeleid, participatie, Sociale Dienst Bommelerwaard

Doelstelling deelprogramma 4

De gemeente ondersteunt het werk van vrijwilligers en mantelzorgers.

Mantelzorg en vrijwilligerswerk zijn twee belangrijke pijlers van de Wmo. Wat betekenen deze begrippen eigenlijk ?

Mantelzorg is zorg voor een chronisch zieke, gehandicapte, of hulpbehoevende. Het is zorg voor je naaste. De zorg wordt niet verleend door beroepsmatige zorgverleners, maar door personen die een persoonlijke band hebben met degene voor wie zij zorgen. Het gaat om een partner, ouder, kind of ander familielid, een vriend of een kennis. Mantelzorg is structurele zorg: langer dan drie maanden en minimaal acht uur per week.

Mantelzorgondersteuning zijn diensten en voorzieningen die de draagkracht van de mantelzorger vergroten of de draaglast verlichten. Het kent vele gezichten, van indirecte tot directe ondersteuning, van individuele tot collectieve ondersteuning.

Door vergrijzing, de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen, het afnemende kindertal, de individualisering, wijzigingen in het zorgstelsel, neemt de druk op de mantelzorg in de komende jaren toe. Ouderen en mensen met een beperking blijven immers langer zelfstandig wonen. Hierdoor worden juist de kwetsbare groepen voor een groot deel afhankelijk van welzijnsorganisaties en mantelzorg.

Vrijwilligerswerk is onbetaald werk in enig georganiseerd verband, vanuit een vrije keuze voor anderen en/of de samenleving en ter belangenbehartiging van ideële en/of materiële aard. Vrijwillige inzet kan elke denkbare doelgroep betreffen, ongeacht familieband, leeftijd, geslacht, gezondheid en zorgbehoefte. Bij het stimuleren van vrijwilligerswerk zijn twee gezichtspunten van belang. Aan de ene kant hebben organisaties en instellingen behoefte aan vrijwilligers. Aan de andere kant zetten mensen zich *vrijwillig* in op grond van betrokkenheid, motivatie of een direct belang.

3.4.1. Huidige situatie

Er zijn veel vrijwilligers actief, bijvoorbeeld in het verenigingsleven. Verder verrichten veel inwoners mantelzorg waar het kan. Kortom, men zorgt goed voor elkaar en gaat sociale verbanden aan.

Er is een Steunpunt Vrijwilligerswerk in samenwerking met de gemeente Maasdriel. Het Steunpunt Mantelzorg zit in Tiel. Daarnaast zijn veel vrijwilligers actief bij organisaties en verenigingen. Met hen zijn we in gesprek om efficiënt te werken en zichtbaar te zijn.

De druk en last op mantelzorgers valt soms zwaar. Mensen zullen niet snel klagen en dit aanklaarten, maar een helpende hand extra of waardering zou helpen. Jongeren en vrijwilligers afkomstig uit andere landen worden niet altijd bereikt. Gezien de hoeveelheid activiteiten en actieve organisaties is er bij sommige verenigingen een tekort aan vrijwilligers. Het deelprogramma heeft tevens een link met de professionele zorg en ondersteuning die geboden wordt. Soms is er sprake van een grijs gebied, welke hulp wordt professioneel verricht en wat vrijwillig ? De wens van de cliënt staat hierbij centraal. Bij een aantal inwoners is er de wens om vrijwillig thuiszorg te verrichten. Dit wordt meegenomen in de Wmo.

3.4.2. Wat willen we bereiken ?

- Meer waardering voor vrijwilligers en mantelzorgers
- Meer informatie en zichtbaarheid in de dorpen door het Steunpunt Vrijwilligers en Steunpunt Mantelzorg
- Bedrijven betrekken/vragen om inzet, sponsoring in kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen, nieuwe doelgroepen aanboren

3.4.3. Wat gaan we ervoor doen?

- Een beleidsnota schrijven over Vrijwilligersbeleid en Mantelzorg (2008). In deze nota worden de hieronder genoemde punten uitgewerkt :
- Meer samenwerking tussen gemeente, instellingen en organisaties (*nieuw Wmo beleid zie nota Vrijwilligersbeleid en mantelzorg 2008*)
- Maatschappelijke stages voor kinderen van het voortgezet onderwijs (*nieuw Wmo beleid uitgevoerd door scholen, nota Vrijwilligersbeleid en mantelzorg 2008*)
- Een Klussendienst opzetten. Stichting Welzijn Ouderen Bommelerwaard heeft hiervoor de contouren al ontwikkeld (*bestaand Kleine Steden Beleid, 2008*)
- Organiseren van een vrijwilligersfeest (*bestaand ingezet beleid 2008*)
- Onderzoeken naar mogelijkheden voor collectieve verzekering voor vrijwilligers (*nieuw Wmo beleid, uitgewerkt in de nota Vrijwilligersbeleid en mantelzorg, 2008*)
- Nieuwe doelgroepen vrijwilligers aanboren (bedrijven, jongeren, allochtonen) (*nieuw Wmo beleid, uitgewerkt in de nota Vrijwilligersbeleid en mantelzorg 2008*)
- Pilot allochtone mantelzorg (*Regionale sociale agenda, 2008 en verder*)

3.5. Deelprogramma 5. Zorg en opvang

Onder dit deelprogramma vallen drie prestatievelden.

Prestatievelden 7, 8 en 9: maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en huiselijk geweld; het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen: het voeren van verslavingsbeleid.

Het deelprogramma heeft een relatie met het collegeprogramma 2006-2010, lokaal gezondheidsbeleid, jeugdbeleid, sportbeleid, ouderenbeleid.

Doelstellingen deelprogramma 5

- ***De gemeente moet zorgen dat er opvang is voor mensen die door problemen tijdelijk niet meer thuis kunnen wonen***
- ***De gemeente zorgt er voor dat kwetsbare inwoners en mensen met psychische problemen begeleiding krijgen en geen ernstige overlast veroorzaken***
- ***De gemeente zorgt er voor dat mensen met een verslaving goede hulp, opvang en begeleiding krijgen.***

De sector Maatschappelijke Opvang houdt zich bezig met opvang voor mensen die (tijdelijk) geen dak boven het hoofd hebben. De verslavingszorg zorgt voor een goede zorgstructuur voor verslaafden en het voorkomen van overlast. In de maatschappelijke opvang, de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) en de verslavingszorg gaat het vaak om dezelfde cliënten. Zij hebben problemen als dakloosheid, verslaving, schulden overlast etc. Een integrale benadering van deze problematiek is belangrijk!

De OGGZ heeft als doel: "het realiseren van een aanvaardbare kwaliteit van leven voor kwetsbare mensen en het vroegtijdig signaleren en beïnvloeden van risicofactoren en beschermende factoren met het oog op het voorkomen en verminderen van uitsluiting en dakloosheid".

In de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV) hebben we te maken met drie deelterreinen: collectieve preventie, infectiebestrijding en JeugdGezondheidsZorg (JGZ). De hieruit voortvloeiende werkzaamheden zijn voor het grootste gedeelte ondergebracht bij de GGD. De JeugdGezondheidsZorg komt in deelprogramma 2 aan de orde en zal waarschijnlijk een onderdeel vormen van het nog op te richten Centrum voor Jeugd en Gezin.

3.5.1. Huidige situatie

Op het gebied van gezondheidsbeleid en opvang valt op dat de voorzieningen verspreid zijn. Een aantal voorzieningen zitten in Tiel of in 's - Hertogenbosch.

Op het gebied van maatschappelijke opvang (vrouwenopvang), huiselijk geweld, de openbare geestelijke gezondheidszorg en de verslavingszorg valt Zaltbommel onder het verzorgingsgebied van de centrumgemeente 's - Hertogenbosch.

In Regio Rivierenland wordt de maatschappelijke opvang aangeboden door Arcuris (dienstencentrum Dak- en thuislozen) en het Meldpunt Bijzondere Zorg. Het Meldpunt is de spil in het netwerk van de samenwerkende instellingen en politie.

Voor de vrouwenopvang werken (Hera Rivierenland) als Hoek ('s - Hertogenbosch) vanuit een landelijke functie. Zij plaatsen vrouwen vanuit verschillende regio's.

Het preventief verslavingsbeleid wordt uitgevoerd door Iriszorg.

Het is niet duidelijk hoe de cliëntenstromen lopen en is hier onvoldoende inzicht in. Dit pakken we samen met de gemeente Maasdriel op om meer inzicht in de cliëntenstromen te krijgen.

3.5.2. Wat willen we bereiken?

- Inzicht krijgen in cliëntenstromen (2008)
- Instellingen moeten goed bereikbaar zijn voor de cliënt (2009 en verder)
- Gedragsverandering op het gebied van gezondheid (2011)

3.5.3. Wat gaan we ervoor doen ?

- Beleidsnota gezondheidsbeleid opstellen (*bestaand ingezet beleid, 2008*)
- De positie van de Bommelerwaard ten opzichte van Regio Rivierenland en 's – Hertogenbosch in kaart brengen en zorgen dat rijksmiddelen efficiënt besteed worden (*nieuw ingezet Wmo beleid 2009*).
- Prestatieafspraken maken met instellingen zoals Iriszorg en Reinier van Arkel groep (*nieuw ingezet Wmo beleid 2009*)
- Preventieve projecten starten op gebied van alcohol en overgewicht (*Regionale sociale agenda 2008 en verder*)

Hoofdstuk 4. Het Vervolg

Naar aanleiding van het voorgaande zullen de accenten van het Wmo beleid de komende jaren liggen op de deelprogramma's Samenleven in buurt en wijk, Opvoeden en Opgroeien en Mantelzorg en Vrijwilligerswerk. Veel activiteiten vinden al plaats binnen de huidige begroting en binnen het bestaand ingezet beleid. De huidige, reeds in gang gezet beleid, is het vertrekpunt geweest voor deze beleidsnota.

Opvallend is, is dat er al veel in gang is gezet , zoals de Regionale Sociale agenda, Kleine stedenbeleid en beleid op de terreinen jeugd, veiligheid, gezondheid, vrijwilligersbeleid en mantelzorg.

Er is vooral vraag naar een overzicht van de activiteiten. Eén van de uitdagingen van de Wmo is een samenhang in beleid. Een sociale kaart is daarom van belang. Welke instellingen zijn er? Wat doen ze? Is er vraag naar de activiteiten en wat is de kwaliteit?

Extra geld wordt aangevraagd bij de Kadernota voor uitbreiding van 1,25 fte voor wijkcoördinatoren zodat het deelprogramma 1 Samenleven in buurt en wijk in de 13 dorpen kan worden uitgevoerd. Vanuit het Kleine Stedenbeleid zijn er wel financiële middelen beschikbaar voor formatie voor de kern Zaltbommel. Verder wordt voor deelprogramma 4 Vrijwilligersbeleid en mantelzorg, extra middelen bij de kadernota aangevraagd.

Vanuit het programma Meedoen, zullen we samenwerken met instellingen en krijgt de organisatie MEE hierin een belangrijke rol. Deelprogramma 4 wordt uitgewerkt in de beleidsnota Vrijwilligersbeleid en mantelzorg. Deelprogramma 5 Zorg en opvang zal worden uitgewerkt in de nota Gezondheidsbeleid.

Verder wordt dit jaar gestart met het kunst en cultuurbeleid, vrijwilligersbeleid en mantelzorg, sportbeleid, Kleine Stedenbeleid en jeugdbeleid. Integraliteit moet gewaarborgd blijven. In de beleidsnota's zal hier naar verwezen worden.

Voor deze nota zijn de adviezen van de instellingen, raadsleden en Wmo raad meegenomen, waar dit kon.

De deelprogramma's met de activiteiten worden SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden) uitgewerkt en voorgelegd aan het college.

De uitkomsten van het Wmo onderzoek worden meegenomen in de uitvoering van de deelprogramma's en kan dit tot bijstelling leiden van het beleid.

De deelprogramma's worden eind 2008 ter besluitvorming voorgelegd.

Met betrekking tot de voortgangsrapportages voor de Wmo, wordt uitgegaan van minimaal twee tot maximaal vier voortgangsrapportages per jaar, afhankelijk of er relevantie ontwikkelingen zijn. De eerstvolgende voortgangsrapportage zal in het vierde kwartaal van dit jaar worden aangeboden.

Inwoners zullen door middel van nieuwsbrieven worden geïnformeerd.

De Wmo moet gezien worden als een cyclisch proces. De vraag en behoefte van inwoners kan steeds wijzigen.

De afspraken met de instellingen zullen vastgelegd worden in prestatieovereenkomsten.

De Wmo nota wordt uiteindelijk in 2011 geëvalueerd.

Hoofdstuk 5. Het Geld

In de gemeentebegroting 2008 zijn de volgende bedragen opgenomen voor de Wmo.

Huidige beschikbare middelen gemeente begroting 2008 (uit: beheers-en productramingen 2008)

A. Programma 2.4.2 Maatschappelijke zorg

Wet Maatschappelijke ondersteuning

€ 3.168.232

Volksgezondheid

€ 610.118

Ouderen

€ 168.840

Algemeen maatschappelijk werk

€ 285.043

Voorziening gehandicapten (nu Wmo)

€ 4.000

B. Programma 2.5.4. Welzijn (jeugdbeleid, integratie, kinderopvang en vrijwilligersbeleid)

Jongeren

€ 254.195

Integratie en inburgering

€ 96.217

Vrijwilligers

€ 27.974

Kinderopvang

€ 202.867

C. Kleine Stedenbeleid (provinciale en gemeentelijke middelen)

Deelprogramma Wijkontwikkeling Binnenstad en Vergt

€ 2.131.059,00

Deelprogramma Participatie Kern Zaltbommel

€ 1.729.256,00

D. Extra middelen Wmo

- **Kadernota**

Extra middelen voor de Wmo zijn aangevraagd voor uitbreiding wijkcoördinatoren (1,25 fte) om deelprogramma 1 van de Wmo uit te voeren.

Voor het vrijwilligersbeleid is € 20.000,00 aangevraagd.

- **Rijksmiddelen Mantelzorg en vrijwilligersbeleid**

Extra middelen vanuit het Rijk voor het programma Mantelzorg en vrijwilligerswerk

2008 € 3.700,00

2009: € 11.850,00

2010: € 15.853,00

2011: € 24.000,00

E. Innovatiefonds Wmo

Voorgesteld wordt om uit de reserve van Wmo 2007, een bedrag van € 30.000,00 voor de jaren 2008-2011 beschikbaar te stellen voor een innovatie fonds Wmo.

Instellingen, wijkraden kunnen verzoeken indienen voor vernieuwende projecten op het gebied van de Wmo. De Wmo raad geeft advies aan het college.

Nawoord

De reacties en adviezen op de conceptnota Wmo zijn zoveel mogelijk meegenomen in de nota indien deze van toepassing zijn. Verder zullen vragen afzonderlijk worden beantwoord. Mocht u alsnog een reactie of opmerking hebben over de definitieve beleidsnota, dan kunt u uw opmerking altijd schriftelijk indienen. Wellicht dat dit kan worden meegenomen in de uitwerking van het deelprogramma op het desbetreffende terrein. U kunt uw opmerking sturen aan:

De gemeente Zaltbommel

t.a.v. Esther de Ruiter

Postbus 10.002

5300 DA Zaltbommel

Of per email: ejderuiter@zaltbommel.nl

Verder kunt u altijd contact opnemen met de leden van de Wmo raad voor ideeën op het gebied van de Wmo en als u uw belangen wilt laten behartigen. Voorzitter van de Wmo raad is de heer de Kroon.

Wmo raad

t.a.v. Michelle Verplanke, secretaris Wmo raad

Postbus 10.002

5300 DA Zaltbommel

Email adres is : msverplanke@zaltbommel.nl